

Pripomienka č. 1:

Spracovaný návrh Vodného plánu na roky 2016-2021 je z nášho pohľadu málo ambiciózný a nedostatočne rieši aktuálne problémy vodného hospodárstva. Keďže sa nepodarilo stanovené ciele naplniť, tzn. dosiahnuť dobrý ekologický stav vôd predpokladali sme, že nový Vodný plán zvolí radikálnejšie postupy, prísnejšie pravidlá a najmä priebežné kontroly na jeho plnenie, aby sa podarilo tento zhoršujúci trend zvrátiť. V predloženom Vodnom pláne sa však uvažuje s rovnakými postupmi ako tomu bolo doteraz, a preto podľa nášho názoru tento materiál neprinesie významnú zmenu na zlepšenie súčasného stavu aj vzhľadom k rozsiahlym klimatickým zmenám, ktoré zaznamenávame na našom území. Preto je potrebné, prijať niektoré systémové zmeny v obhospodarovaní vodných tokov na Slovensku, inak nebude možné naplniť požadované kritériá stanovené Rámcovou smernicou o vodách zamerané na dosiahnutie dobrého, priaznivého stavu.

Materiál má napriek veľkému rozsahu pomerne nízku výpovednú hodnotu, je neadresný, s viacerými štylistickými chybami a to aj pravopisnými a navyše príliš veľa častí je len kopírovaných. Ako významný nedostatok považujeme, že vychádza z údajov zistených do roku 2012, čo je pre plánovacie obdobie 2016-2021 nepostačujúce.

Navrhujeme preto materiál dopracovať, prekontrolovať, opraviť všetky chyby a jasne zdefinovať prioritné ciele pre druhý plánovací cyklus do kapitoly 6 – Environmentálne ciele a výnimky. Táto naša pripomienka je zásadná.

Zdôvodnenie:

Situácia s vodnými tokmi na Slovensku nie je podľa nášho názoru priaznivá. Okrem klimatických zmien, ktoré významne ovplyvňujú vodné prostredie, súčasný spôsob využívania vôd nezastavil zhoršujúci sa trend. Výsledkom je, že nebude vôbec jednoduché nájsť optimálny spôsob využívania vôd, ktorý bude celospoločensky akceptovateľný a zabezpečí jeho trvalo udržateľný charakter. Vodný plán nejasne definuje ďalšie smerovanie s cieľom zlepšiť súčasný stav, skôr naopak iba naďalej presadzuje dlhodobo spochybňované a tretím sektorom kritizované aktivity ako napr. výstavbu MVE či výstavbu sporných vodných diel z Infraštruktúrnych projektov.

Materiál poukazuje síce na niektoré verejnosti viac alebo menej známe problémy vodného hospodárstva, avšak v princípe vychádza zo súčasného plánu (Vodný plán 2009-2015) a to až do takej miery, že viaceré odstavce sú do nového VPS len skopírované. Ako príklad pri kopírovaní uvádzame na str. 190 v Pláne manažmentu správneho územia povodia Visly sa do problémov dostali aj sedimenty Dunaja a tiež otázka jeseterov.

Pripomienka č. 2:

Žiadame zapojiť verejnosť do ochrany vodného prostredia na Slovensku. Navrhujeme zaviesť nový informačný systém (IS), prípadne ho začleniť k aktuálne tvoriacemu IS o niektorých činnostiach na Slovensku, ktoré majú vplyv na ochranu a využívanie vôd. Požadujeme sprístupniť všetky vydané rozhodnutia v súvislosti s využívaním vôd tak, aby priamo verejnosť mohla poukazovať na nedodržiavanie, príp. porušovanie podmienok uvedených v príslušnom rozhodnutí. Táto naša pripomienka je zásadná.

Zdôvodnenie:

Prostredníctvom IS sa umožní verejnosti zaujímať sa a spolupodieľať na plánovaní a realizácii viacerých činností, ktoré majú významný vplyv na vodné prostredie na Slovensku. Súčasný systém informovanosti verejnosti (cez Enviroportál EIA/SEA, OÚŽP-správne konania) túto požiadavku nerieši dostatočne, záujemcovia o túto oblasť len s veľkou námahou získavajú informácie o vodoprávných konaniach a nemajú následne dostatok času na kvalitné a konštruktívne pripomienkovanie týchto materiálov. Oznamovanie niektorých činností prostredníctvom verejných vyhlášok neumožňuje verejnosti dostatočne zapájať sa do riešenia problémov v spoločnosti. Navyše personálne obsadenie úradov na odboroch životného prostredia je dlhodobo poddimenzované a neumožňuje dostatočne zastrešiť túto problematiku. Navrhujeme preto, aby verejnosť, jednotlivci, vedecká obec či občianske združenia mali možnosť aktívne pomôcť súčasný stav zlepšiť. Informovanie o týchto problémoch je základný predpoklad na to, aby sa súčasný stav zlepšil. Navyše kontrolné mechanizmy sú na Slovensku dlhodobo nedostatočné a poddimenzované, a tak práve verejnosť má možnosť tento stav aspoň čiastočne zlepšiť.

Táto naša pripomienka je koncepčného charakteru má slúžiť ako podnet na zlepšenie stavu našich vôd. Nie je jednoduché špecifikovať jej začlenenie do spracovaného materiálu, preto nechávame na spracovateľa Vodného plánu kam ju zaradiť, avšak malo by sa jednať o jeden z cieľov pre dosiahnutie zlepšenia súčasného stavu.

Pripomienka č. 3: Zásadná pripomienky

Na str. 42 druhý odsek, na strane 96 (časť 4.1.4.4) a tiež str.275 (časť 10.3) žiadame zasadne prehodnotiť postoj Ministerstva životného prostredia SR k ďalšiemu podporovaniu výstavby malých vodných elektrární na Slovensku a žiadame aby tento text preformuloval v zmysle nasledovnej pripomienky:

- **Žiadame významne obmedziť v druhom plánovacom cykle ďalšiu výstavbu malých vodných elektrární na Slovensku, a to minimálne dovtedy, kým sa nezlepšia požadované ukazovatele na dosahovanie dobrého ekologického stavu vôd. Požadujeme, aby sa zo spracovaného materiálu v časti 10.3 vyňali časti týkajúce sa Konceptie využitia hydroenergetického potenciálu a aby sa minimálne na druhý plánovací cyklus pozastavila účinnosť tejto koncepcie. Táto naša pripomienka je zásadná.**

Zdôvodnenie:

Zo spracovaného materiálu VPS pre druhý plánovací cyklus vyplynulo (časť 5.1.6.2., napr. na str. 144), že medzi najvýznamnejšie vplyvy zhoršujúce stav vôd na Slovensku patrí zmena vodných biotopov, na ktoré najviac pôsobí narušenie pozdĺžnej kontinuity tokov. Sme toho názoru, že doterajší systém podpory výstavby MVE realizovaný prostredníctvom Konceptie využitia hydroenergetického potenciálu (HEP) na Slovensku bol jedným z najvýznamnejších negatívnych faktorov, ktoré spôsobili zmenu biotopov. Predložený Vodný plán tieto vplyvy nevyhodnotil dostatočným spôsobom, neuviedol žiadne relevantné údaje o vplyve týchto priečných stavieb a je tu tak veľké riziko, že pokračujúca výstavba MVE spôsobí aj v ďalšom období ďalšie zmeny najmä v súvislosti s kumulatívnymi vplyvmi výstavby MVE v jednotlivých povodiach.

Pozitívne hodnotíme zmenu prístupu ministerstva, ktoré v poslednom období zmenilo pohľad na oblasť výstavby MVE (najmä v 4. a 5. stupni ochrany, str. 245, časť 8.4.4), avšak stále je vytvorený pomerne veľký priestor na ďalšiu výstavbu MVE prostredníctvom aktualizácie Konceptie pre využitie HEP-u, čo zhoršujúci sa stav vodných biotopov nezastaví! Je nevyhnutné prehodnotiť priority ministerstva a jasne stanoviť ciele pre zachovanie dobrého stavu vôd. Zdôrazňujeme, že každá priečna stavba tvorí migračnú bariéru pre vodné ekosystémy z významným nenávratným a dlhotrvajúcim dôsledkom na toto prostredie. Nesúhlasíme s názorom a nemôžeme sa stotožniť so spôsobom akým sa snažíme v spoločnosti presviedčať sa navzájom o eliminácii negatívnych dôsledkov spôsobených výstavbou MVE prostredníctvom budovania rybovodov, ktorých účinnosť je nanajvýš otázná. Pripadá nám preto nelogické, že jednou z priorít v predložennom materiáli je zlepšovať stav spriechodňovaním migračných bariér a zachovávať pozdĺžnu kontinuitu tokov a na druhej strane ani po viac ako šiestich rokoch neprestávame budovať nové bariéry.

Pripomienka č. 4:

Vody vhodné pre život a reprodukciu pôvodných druhov rýb

- Na str. 49, časť 3.6 žiadame preformulovať celú časť a zosúladiť text s tabuľkou 3.6.
- Zároveň žiadame do cieľov VPS (aj na str. 288) stanoviť mechanizmus a environmentálne ciele (časť 6) pre rozšírenie týchto vôd v správe územia povodia Dunaja aj Visly pre "Vody vhodné pre život a reprodukciu pôvodných druhov rýb".
- Prostredníctvom tohto ustanovenia žiadame zabezpečiť a efektívnejšie uplatňovať ochranu vodných biotopov s cieľom dosiahnuť dobrý stav vôd na územiach začlenených do tejto skupiny vodných tokov. **Táto naša pripomienka je zásadná.**

Zdôvodnenie:

V súčasnosti sa tento štatút ochrany vôd so zreteľom na ochranu vodných organizmov vrátane pôvodných druhov rýb sa využíva minimálne. Sme toho názoru, že zaradenie resp. vyhlásenie necelých 10 % z celkovej dĺžky vodných tokov Slovenska za „ Vody vhodné pre život a reprodukciu pôvodných druhov rýb“ - je nedostatočné. Zásahom do vodných tokov ako napr. ťažba riečnych materiálov, bodové zdroje znečistenia alebo necitlivé protipovodňové opatrenia na niektorých významných úsekoch vodných tokov nie je možné zabrániť, čoho výsledkom je ich zhoršujúci sa stav.

Požadujeme preto, aby sa vytvorili kritériá a následne sa spracovala klasifikácia vodných tokov pre tieto útvary, čo môže významne napomôcť zlepšiť ochranu z hľadiska napĺňania požiadaviek § 5 od.1 a § 10 zákona č. 364/2004 Z. z. o vodách. Podľa kategorizácie bude možné vytvoriť zásady na uplatňovanie manažmentových opatrení pre zachovanie, príp. zlepšenie aktuálneho stavu, prípadne dobrý stav zachovať. Na uvedených lokalitách by mali byť obmedzené činnosti, ktoré by mohli mať negatívny vplyv na vodné biotopy. Navrhujeme, aby sa pre tieto lokality vytvorili manažmentové opatrenia, príp. plány starostlivosti, ktoré budú založené na revitalizačných opatreniach a predbežnej opatrnosti proti negatívnym vplyvom do vodných tokov. Cieľom bude snaha aj na týchto lokalitách realizovať v súlade s najnovšími poznatkami v oblasti revitalizácie vodných tokov dotknutých predchádzajúcimi zásahmi. Jedným z prioritných cieľov bude prinavrátiť vybrané úseky tokov zaradených a vyhlásených podľa § 5 vodného zákona do ich pôvodného stavu, tzn. do stavu kedy väčšina tokov dosahovala dobrý ekologický stav.

Pripomienka č. 5:

- **Navrhujeme zaviesť Integrované využívanie krajiny v oblasti vodnej politiky** s cieľom zjednotiť postupy vo využívaní vôd tak, aby každá zúčastnená zložka (samospráva, poľnohospodárstvo -rozvoj vidieka, lesné hospodárstvo, rybárstvo, ale aj cestovný ruch) využívali vodu v súlade so stanovenými prioritnými cieľmi na zachovanie jej kvality a dobrého ekologického stavu.

Zdôvodnenie:

Myšlienka celospoločenského systému využívania krajiny ako nový spôsob obhospodarovania vôd môže tiež významne napomôcť zlepšiť súčasný, nie vyhovujúci stav. Považujeme za veľkú chybu, že sa nevyužil potenciál, ktorý ministerstvo malo pri spracovávaní Vodného plánu a neskoro začalo diskusiu o prioritách tohto strategického materiálu. Do pozornosti dávame napr. informáciu, že to isté ministerstvo pri spracovávaní materiálu na ochranu biodiverzity nemalo problém zvolať niekoľko pracovných stretnutí s účasťou aj viac ako 100 vedeckých pracovníkov v priebehu roku 2014 výsledkom čoho bol Akčný plán na ochranu biodiverzity schválený v roku 2014.

Táto naša pripomienka je koncepčného charakteru, má slúžiť ako podnet na najbližšie roky s cieľom pokúsiť sa zlepšiť stav našich vôd. Nie je ju preto možné zaradiť ako konkrétnu pripomienku k Vodnému plánu, pričom navrhujeme, aby sa už počas druhého plánovacieho obdobia zriadila pracovná skupina (Monitorovací výbor) na priebežné hodnotenie Vodného plánu pre prípravu III. plánovacieho cyklu na roky 2022 - 2027.

Pripomienka č. 6:

Na str. 105, k bodu 4.1.5.2 **Mimoriadne zhoršenie kvality vôd**

- **V oblasti riešenia Mimoriadneho zhoršenia kvality vôd požadujeme, aby sa vytvorila databáza potencionálnych rizík a znečisťovateľov vôd. Na základe vydaných rozhodnutí na vypúšťanie odpadových vôd, prípadne na základe predmetu činnosti jednotlivých producentov a spracovateľov rôznorodých látok s potencionálnym rizikom ekologickej havárie vo vzťahu k ochrane vôd požadujeme viesť evidenciu v navrhnutom IS v našej pripomienke č.2. Na základe týchto podkladov bude možné operatívnejšie pristúpiť k spracovaniu havarijných plánov, resp. ich aktualizácií, vyriešiť viaceré ekologické havárie a eliminovať ich dopad, prípadne im predchádzať. Táto naša pripomienka je zásadná.**

Zdôvodnenie: Podľa zverejnených údajov vo VPS nám počet registrovaných MZV dlhodobo neklesá. MZV pritom významne ovplyvňujú viaceré ukazovatele kvality vôd a majú tak významný podiel na súčasnom stave. Navyše rozvoj hospodárstva (pribúdajú bioplynové stanice, ako aj iné prevádzky ohrozujúce kvalitu vôd, naopak niektoré

prevádzky starnú) čo si vyžaduje prísnejší spôsob monitorovania týchto vplyvov. Cieľom by malo byť zvýšiť prevenciu vzniku týchto potencionálnych rizík.

Pripomienka č. 7:

Na str. 187-188, k bodu 6.1.1 a aj na str. 288: **Žiadame doplniť do VPS konkrétne environmentálne ciele pre jednotlivé útvary povrchových a podzemných vôd, ktoré nedosahujú dobrý stav vôd vrátane finančných požiadaviek na ich realizáciu v II. plánovacom cykle. Táto naša pripomienka je zásadná.**

Zdôvodnenie:

Pre vodné útvary, ktoré dosahujú tretiu, štvrtú a piatu triedu kvality, žiadame dopracovať zoznam týchto lokalít, opísať, ktoré ukazovatele nespĺňajú a uviesť konkrétne ciele pre zlepšenie zlého stavu. Takýto zoznam nie je prílohou VPS a tak nie je možné vzniesť konkrétnejšie pripomienky. Žiadame stanoviť časový harmonogram ako aj stanoviť, kto preberie zodpovednosť za riešenie tohto stavu. Je nutné predbežne stanoviť finančný rámec na realizáciu týchto cieľov.